

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 11 października 2023 r.,
wniosku obrońcy skazanego D. K.
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki
od udziału w sprawie o sygn. akt II KK 393/23
na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Annę Dziergawkę od
udziału w sprawie o sygn. akt. II KK 393/23.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie D. K. , wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi- Północ Warszawie z dnia 5 lipca 2021 r., sygn. akt IV K 457/14, został skazany za popełnienie występku z art. 76 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. na karę roku pozbawienia wolności. Nadto orzeczono o zakazie prowadzenia działalności gospodarczej przez okres 3 lat.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, oskarżonego i jego obrońcę, Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt VI Ka 16/22, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności zawiesił na okres 3 lat próby, a zakaz prowadzenia działalności gospodarczej ograniczył do określonej działalności związanej z obrotem (skupem, sprzedażą, pośrednictwem) złomu; w pozostałej części wyrok został utrzymany w mocy.

Po wniesieniu kasacji przez obrońcę skazanego, który to zaskarżył wyrok sądu odwoławczego w całości wskazując na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.) polegającej na nienależytej obsadzie sądu, akta sprawy celem jej rozpoznania przekazano Sądowi Najwyższemu. Sprawa ta zarejestrowana pod sygnaturą II KK 393/23 i została przydzielona do referatu sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Gierszon.

Na skutek zarządzenia nr 21/2023 Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej z dnia 11 września 2023 r. o aktualizacji listy sędziów orzekających w Izbie Karnej i przydzieleniu spraw sędziemu obejmującemu stanowisko w Izbie Karnej, sprawa ta trafiła do referatu sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki.

W piśmie datowanym na dzień 18 września 2023 r. obrońca skazanego wniósł o wyłączenie Sędziego Sądu Najwyższego Anny Dziergawki odwołując się przy tym do treści art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k., jak też uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22, która z kolei odnosi się do uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA 1-4140-1/20). W uzasadnieniu tego wniosku jego autor wskazał, że sędzia Anna Dziergawka została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3). Wybór i powołanie na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego Pani Anny Dziergawki, zdaniem wnioskodawcy, obarczone jest wadą proceduralną związaną z udziałem organu (Krajowej Rady Sądownictwa) pozbawionego przymiotu niezależności w procedurze wyboru. Procedura przeprowadzenia konkursu przez Krajową Radę Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadzi do sytuacji, w której sprawa nie będzie rozpoznawana przez bezstronny i niezależny sąd. Ponadto, sąd taki byłby sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. co wynika wprost z przytoczonych uchwał Sądu Najwyższego.

Wskazując na te okoliczności obrońca skazanego wniósł o uwzględnienie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy skazanego jako oczywiście zasadny należało uwzględnić. Przepis art. 41 k.p.k. ustanawiający instytucję *iudex suspectus* przewiduje możliwość wyłączenia sędziego, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Odwołując się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., sygn. akt II KO 30/21 warto przypomnieć, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, iż mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Taka właśnie sytuacja miała miejsce w tej sprawie.

Bez wątpienia, okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego SN przez A. Dziergawkę, w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądownictwa po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ta zasiadała w składzie rozstrzygającym sprawę do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z jej udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja wynika zarówno z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Sądu Najwyższego (por. orzeczenia ETPC w sprawach: Reczkowicz przeciwko Polsce, skarga 43447/19, Dolińska – Ficek i Ozimek przeciwko Polsce, skarga 49868/19 oraz Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce, skarga 1469/20; uchwała połączonych trzech Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-4110-1/2020, OSNK 2020, z. 2, poz. 7; uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22; postanowieniach Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21; z dnia 13 października 2021 r. II KO 30/21; z dnia 28 września 2022 r., IV KK 333/22; z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22). Wobec faktu, że szerokie uzasadnienie w tym zakresie zawarto w uzasadnieniach tych orzeczeń ponowne przytaczanie szczegółowej argumentacji jest zbędne, tym bardziej, że obecny skład Sądu Najwyższego w całości argumenty

te podziela i uznaje je za własne. Już zatem ta okoliczność, z uwagi na wystąpienie skarżącego, który domaga się wyłączenia sędzi A. Dziergawki od rozpoznania sprawy, musi skutkować wyłączeniem tej sędzi od rozpoznania sprawy kasacyjnej, tak aby Polska nie ponosiła odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC, co jest bardzo prawdopodobne uwzględniając dotychczasową linię orzeczniczą ETPC.

Ubocznie trzeba też zwrócić uwagę, że udział w rozpoznaniu sprawy, w której autor kasacji, podnosi zarzut wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z orzekaniem w instancji odwoławczej przez sędziego, powołanego na urząd sędziego Sądu Okręgowego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukonstytuowanej w trybie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. miałyby brać sędzia Anna Dziergawka powołana w tożsamej, wadliwej konstytucyjnie procedurze, prowadziłby do naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*, co mogłoby wywołać zarówno u stron, jak i w odbiorze społecznym przekonanie o braku bezstronności sądu i rzetelności sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2023 r., IV KK 159/22).

Mając powyższe na uwadze koniecznym stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu SSN A. Dziergawki od rozpoznania sprawy wywołanej kasacją obrońcy skazanego D.K. (II KK 393/23). Sprawa ta nie powinna trafić do żadnego z sędziów powołanych do Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze.

[SOP]